

teatr powszechny

Teatr, który się wtrąca

Podsumowanie merytoryczne – 2023 r.

W 2023 r. Teatrowi Powszechnemu towarzyszyło hasło „Praktyki nadziei”. Hasło to określało naszą postawę wobec trudnych wydarzeń ostatnich lat, wojny w Ukrainie, trzech lat pandemii, rosnących tendencji autorytarnych w wielu krajach, niestabilnej sytuacji ekonomicznej i kolejnych kryzysów. A jednocześnie wobec przykładów niezwyklej solidarności, ruchów protestów, niezgody na autorytarne zapędy władzy, tożsamościowych przemian oraz oddolnych działań społecznych przynoszących duże zmiany. Tym zagadnieniom poświęcone było Forum Przyszłości Kultury 2023, które wyjątkowo odbyło się wiosną minionego roku, ale też wyznaczało ono linię programową „Teatru, który się wtrąca” na kolejny sezon. Naszą misję definiujemy jako szereg działań artystycznych, społecznościowych, edukacyjnych oraz tożsamościowych. Obejmuje ona nie tylko otwarte i rzeczywiste wsparcie dla grup marginalizowanych oraz aktywistów, ale także wspieranie walki o wolność słowa, wartości demokratyczne, swobodę wyrazu artystycznego i swobodne korzystanie z dóbr kultury. Uważamy, że teatr jako instytucja powołana do kreowania wydarzeń kulturalnych i artystycznych, a także jako przestrzeń społeczna otwarta dla mieszkańców Warszawy, powinien angażować się w dyskusje na tematy istotne dla społeczności. Jest on integralną częścią życia społecznego i politycznego, zatem posiada nie tylko rolę relacjonowania rzeczywistości, lecz również obowiązek reagowania na nią. Teatr powinien angażować widzów w dialog oraz kształtować dyskusje na temat istotnych spraw.

W 2023 roku szczególnie istotne dla Teatru Powszechnego stały się tematy związane z różnymi aspektami tworzenia nowych wspólnot i przyglądanie się kulturowym i społecznym podwalinom tych już istniejących i określających nasze życie. Teatr podkreślał również znaczenie wyobraźni i tworzenia nowych wizji przyszłości, przyjmowania aktywnej roli w życiu społecznym. Teatr konsekwentnie buduje też swoją międzynarodową pozycję poprzez udział w dwóch międzynarodowych projektach („Prospero. Extended Theatre” i „Face to Faith”), udział Teatru w międzynarodowej sieci MITOS21 oraz Forum Przyszłości Kultury, którego edycja 2023 bardziej niż kiedykolwiek skupiała się na zagranicznych gościach i wprowadzeniu międzynarodowego kontekstu do polskiego dyskursu.

W lutym zaprosiliśmy widzów na premierę „Przedwiośnia” na podstawie powieści Stefana Żeromskiego w reż. Pawła Łysaka. Po prawie stu latach od wydania wróciliśmy do tej powieści ze ścisłego kanonu polskiej literatury, by przyjrzeć się postawionym przez Żeromskiego pytaniom o sprawiedliwość społeczną, o Polskę obywatelską, a przede wszystkim o marzenia dotyczące nowej, lepszej rzeczywistości. Pytania zadawane przez pisarza w tej książce zostały zderzone z postawami współczesnych aktywistów, którzy współpracowali przy przedstawieniu.

Miesiąc później odbyła się premiera spektaklu „Tęsknica” w reż. Pameli Leończyk i na podstawie autorskiego tekstu Darii Sobik, który powstał we współpracy z Festiwalem Nowe Epifanie jako efekt Laboratorium Nowych Epifanii. Przedstawienie na podstawie prawdziwej historii tworzy fantastyczną opowieść o budowaniu wspólnoty i tęsknocie za domem.

Ostatnią premierą przed wakacyjną przerwą był „Melodramat” w reż. Anny Smolar, który został uznany przez krytyków za jedno z najważniejszych wydarzeń sezonu teatralnego. Inspirowane opowiadaniem „Pętla” Marka Hłaski i słynnym filmem w reżyserii Wojciecha Jerzego Hasa przedstawienie wychodzi poza stereotypową opowieść o alkoholizmie, ale opowiada o mechanizmach współzależnienia i naszym uwikłaniu w toksyczne relacje. Spektakl został wymieniony niemal we wszystkich zestawieniach najlepszych spektakli roku, był prezentowany w ramach „Generation After. Showcase” organizowanego przez Nowy Teatr i otrzymał aż trzy nagrody na Międzynarodowym Festiwalu Teatralnym Boska Komedia.

Jesień 2023 roku była dla teatru niezwykle aktywna, już 21 września odbyła się premiera adaptacji słynnej książki Petera Hedges’a „Co gryzie Gilberta Grape’a”. Spektakl w reżyserii Karoliny Kowalczyk i z dramaturgią Natalii Królak, to ich wspólny projekt w ramach międzynarodowego programu edukacyjnego „Zmiana – Teraz!”, koordynowanego przez Akademię Teatralną w Warszawie. Spektakl znalazł się na liście najważniejszych wydarzeń teatralnych roku tygodnika „Przegląd”.

Osiem dni później odbyła się wyczekiwana premiera nowego projektu Marty Górnickiej i prowadzonej przez nią Fundacji Chór Kobiet. Spektakl „Matki. Chór kobiet na czas wojny” stworzony w międzynarodowej koprodukcji z Maxim Gorki Theater (Berlin); Festival d’Avignon; Maillon, Théâtre de Strasbourg – Scène européenne; SPRING Performing Arts Festival (Utrecht); Tangente St. Pölten – Festival Für Gegenwartskultur (Austria) w przejmujący sposób opowiada o kobiecym doświadczeniu wojny i głębokiej rytualnej mocy pieśni. W skład zespołu wchodzi 21 ukraińskich, polskich i białoruskich kobiet w wieku od 9 do 71 lat, każda z wyjątkowym doświadczeniem politycznym i inną historią życiową, uciekinierek z Mariupola, Kijowa, Irpienia i Charkowa. Tuż po premierze spektakl ruszył w tournée po Europie, wszędzie zdobywając entuzjastyczne recenzje.

W październiku na Małej Scenie odbyła się premiera spektaklu „Król zwierząt” inspirowanego baśniami włoskiego pisarza Itala Calvino w reżyserii Karoliny Porcari, którą stworzyliśmy w partnerstwie z Włoskim Instytutem Kultury w Warszawie i pod honorowym patronatem Ambasady Włoch.

Miesiąc później – jako ostatnią premierę w 2023 r. – zaprezentowaliśmy wystawienie „Przypadkowej śmierci anarchisty” włoskiego noblisty Dario Fo w reżyserii Michała Zadary. Farsa, dla której inspiracją były prawdziwe wydarzenia, jakie rozegrały się pod koniec lat ’60 w Mediolanie, stała się szeroko komentowanym zwierciadłem naszej dzisiejszej, polskiej, rzeczywistości społecznej i politycznej. Spektakl został entuzjastycznie przyjęty przez recenzentów, a przez tygodnik „Polityka” był uznany za jeden z najważniejszych spektakli roku.

Pod koniec maja odbyło się Forum Przyszłości Kultury 2023, któremu towarzyszyło hasło „Praktyki nadziei”. Tym razem wydarzenie zyskało prawdziwie międzynarodowy charakter. Pośród zaproszonych gości byli artyści, naukowcy i aktywiści m.in. z Ukrainy, Szwecji, Białorusi, Wielkiej Brytanii, Hiszpanii, Czech, Słowacji, Słowenii, Gruzji, Holandii czy Niemiec. Wydarzenie otworzył wykład Kateryny Babkiny, ukraińskiej pisarki, poetki i scenarzystki, laureatki Literackiej Nagrody Europy Środkowej „Angelus” (2021). Przy Forum współpracują również osoby reprezentujące sztukę, naukę i ruchy społeczne. Jego głównym zadaniem jest nie tylko refleksja intelektualna nad naszą rzeczywistością, ale przede wszystkim szukanie realnych praktyk, które tę rzeczywistość zmieniają. Jesienią – również w ramach działań Forum – przygotowaliśmy internetową akcję zachęcającą do udziału w wyborach parlamentarnych. Gościliśmy też debatę przedwyborczą organizowaną przez Akcję Demokrację.

Teatr Powszechny konsekwentnie buduje swoją pozycję ważnego europejskiego teatru oraz aktywnie podejmuje się kolejnych międzynarodowych koprodukcji i starań o pozyskanie grantów. W 2023 r. Teatr uczestniczył w dwóch dużych europejskich projektach, „Prospero. Extended Theatre” i „Face to Faith”. W ramach tych projektów gościliśmy u osoby z partnerskich instytucji, organizowaliśmy międzynarodowe szkolenia i pokazy gościnnych projektów. W marcu zaprosiliśmy partnerów projektu „Face to Faith” na organizowaną w naszym teatrze międzynarodową konferencję „Akty wiary”. W sierpniu 2023 r. druga część spektaklu „Imagine” w reż. Krystiana Lupy miała swoją premierę na międzynarodowej platformie multimedialnej Prospero, gdzie dostępna jest w ośmiu językach.

Równie ważne są dla nas projekty krajowe i lokalne, dzięki którym tworzymy mniejsze przedsięwzięcia artystyczne i społeczne, ważne dla lokalnej wspólnoty. W 2023 r. kontynuowaliśmy projekty Miasta Szczęśliwego, Ogrodu Powszechnego i Dramaturgii Społecznych. Braliśmy również udział w projekcie Laboratorium Nowych Epifanii oraz „Zmiana – Teraz!”, realizowanego przez Akademię Teatralną im. Aleksandra Zelwerowicza w Warszawie.

Teatr kontynuuje też współpracę z fundacją Strefa WolnoSłowa, z którą wspólnie prowadzi projekt Ogrodu Powszechnego i współdziała przy projekcie Dramaturgie Społeczne. Strefa prowadzi szeroki program warsztatów i działań artystycznych dla różnych grup społecznych. Pod koniec sezonu ich instalacja performatywna „Imperium” inspirowana obrazem kroczącego lasu z „Makbeta” oraz doświadczeniami osób migrujących i pomagających na granicy polsko-białoruskiej, odbiła się szerokim echem na Festiwalu Szekspirowskim.

Na tym samym festiwalu główną nagrodę – Nowego Yoricka - zdobył przygotowywany w Teatrze Powszechnym pokaz work in progress spektaklu „Zimowa opowieść” na podstawie Williama Szekspira w reż. Pameli Leończyk. Premiera przedstawienia odbędzie się w 2024 r. w Warszawie.

2023 rok to dla Teatru Powszechnego nowe wyzwania podjęcia rozmowy nad kondycją wspólnot, które nas otaczają. Zastanawialiśmy się jak interpretować rzeczywistość dla naszych odbiorców i tworzyć miejsce otwarte na dialog biorąc pod uwagę również nowe oczekiwania publiczności. Praktykowanie nadziei rozumiemy – obok konkretnych działań i postaw – jako tworzenie nowych wielowątkowych, nieoczywistych i wspólnotowych opowieści o naszej rzeczywistości. Otwieranie się również na nowe środowiska, dając przestrzeń do działania interesującym kreatorom życia kulturalnego i społecznego. Korzystając z doświadczenia zdobytego w ubiegłych latach, Teatr rozwija też sieć międzynarodowej współpracy i buduje rozpoznawalną i cenioną w Europie markę nowoczesnej i progresywnej instytucji kultury, nie zapominając jednocześnie o działaniach dla lokalnej społeczności.

Statystyki 2023

Spektakle własne: 183

Spektakle gościnne: 7

Liczba widzów: 31 227

Inne wydarzenia: 224

Liczba uczestników wydarzeń kulturalnych: 8 637

Frekwencja:* 86,27%

*Dotyczy spektakli własnych.

Premiery 2023

Przedwiośnie

na podstawie powieści Stefana Żeromskiego

premiera: 24 lutego 2023

scena duża

reżyseria – Paweł Łysak

scenariusz i dramaturgia – Paweł Sztarbowski

scenografia – Robert Rumas

współpraca scenograficzna i kostiumograficzna – Anna Macugowska

współpraca dramaturgiczna – Sebastian Słowiński

muzyka – Dominik Strycharski

wideo – Karol Rakowski

inspicjentka – Bazhena Shamovich

aktywistki i aktywiści współpracujący przy spektaklu – Zuzanna Karcz, Sebastian Słowiński, Janina Świerżewska

konsultacja sceny tanecznej – Danil Vitkovski

obsada – Grzegorz Artman, Klara Bielawka, Aleksandra Bożek, Arkadiusz Brykański, Magdalena Celmer (gościnnie), Michał Czachor, Michał Jarmicki, Zuzanna Karcz (gościnnie), Sebastian Słowiński (gościnnie)

Wydanie „Przedwiośnia” w 1924 roku wywołało burzę różnorodnych komentarzy. Pisarza oskarżano o promowanie bolszewizmu i pornografię. Na kolejne dekady książka stała się dla pokoleń punktem odniesienia powracającym w wielu dyskusjach. Szczególnie po 1989 roku wielokrotnie powracało marzenie dotyczące nowego „Przedwiośnia”.

Po prawie stu latach wracamy do tej powieści ze ścisłego kanonu polskiej literatury, by przyjrzeć się postawionym przez Żeromskiego pytaniom o sprawiedliwość społeczną, o Polskę obywatelską, a przede wszystkim o marzenia dotyczące nowej, lepszej rzeczywistości. Robimy to ze świadomością, że burzliwe losy Cezarego Baryki nie mogą odzwierciedlać drogi czy wyzwań współczesnych młodych aktywistów, ale mogą stać się dla nas wstępem do dyskusji o wciąż trwających pęknięciach w polskim społeczeństwie, wojnie polsko-polskiej i ogromnym rozczarowaniu kształtem obecnej rzeczywistości, na którym żeruje prawicowy populizm.

Proponujemy widzom rodzaj nowej, krytycznej lektury, do której zaprosiliśmy nie tylko aktorów, ale też młodych aktywistów i intelektualistów.

Tęsknica

premiera: 18 marca 2023

scena mała

reżyseria – Pamela Leończyk

tekst i dramaturgia – Daria Sobik

scenografia – Diana Lelonek

muzyka – Magdalena Sowul

reżyseria światła – Piotr Pieczyński

asystentka reżyserki – Anna Augustowska

inspicjentka – Zofia Marciniak

obsada – Karolina Adamczyk, Natalia Lange, Artem Manuilov, Oskar Stoczyński

Jest taka wieś, która nie istnieje. Domów już nie ma, bo zrównano je z ziemią. Miała powstać tu hałda, ale kopalnia zmieniła zdanie. Są za to mieszkańcy, choć żyją teraz gdzieś indziej. Dziś, po dwudziestu latach od zlikwidowania wsi, w czynie społecznym porządkują tereny byłych posesji, koszą trawy, zasiewają kwiaty tubinu, spotykają się na piknikach i potańcówkach, a każdego roku organizują huczny międzypokoleniowy zjazd, gdzie wybierają Miss i Mistera wioski.

Spektakl „Tęsknica” to fantazja zainspirowana rozmowami z byłymi mieszkańcami wsi Wigancice Żytawskie (woj. dolnośląskie, gmina Bogatynia), wysiedlonej w 1999 roku na skutek decyzji miejscowej kopalni. Twórczynie i twórcy przedstawienia wsłuchują się w lokalne opowieści i tworzą na ich podstawie uniwersalną historię o chęci powrotu do domu. To spektakl, w którym z miłości mówi się po czesku, z tęsknoty przywołuje duchy hałdżiarzy, a w nadziei na lepsze jutro wzywa na pomoc Elżbietę Jaworowicz. „Tęsknica” opowiada o ludziach przywiązanych do „swojego miejsca”, nawet jeśli wydaje się ono naznaczone klątwą.

Spektakl powstał we współpracy z Festiwałem Nowe Epifanie jako efekt Laboratorium Nowych Epifanii.

Melodramat

premiera: 20 maja 2023

scena duża

reżyseria, scenariusz – Anna Smolar
wiersze – Natalia Fiedorczuk
monologi i dialogi – Karolina Adamczyk, Michał Czachor, Anna Ilczuk, Andrzej Kłak, Anna Smolar, Julian Świeżewski
scenografia i kostiumy – Anna Met
choreografia – Karolina Kraczkowska
muzyka – Enchanted Hunters (Magdalena Gajdzica, Małgorzata Penkalla)
światła – Monika Stolarska
asystentka reżyserki – Marta Szlasa-Rokicka
asystentka scenografki – Zofia Ratasiewicz
inspicjentka – Zofia Marciniak

występują – Karolina Adamczyk, Michał Czachor, Anna Ilczuk, Andrzej Kłak, Karolina Kraczkowska (gościnnie), Julian Świeżewski

„Melodramat” nie jest spektaklem o uzależnieniu, o opróżnianej butelce, dramacie kaca ani o samym pijącym. Nie jest to spektakl o romantycznym micie autodestrukcyjnego wrażliwca lub geniusza, któremu wolno zawsze i właściwie wszystko. Pytamy: kim jest osoba w tle? Kim jest wiecznie drugoplanowa bohaterka, czyli osoba współuzależniona?

Po sześćdziesięciu latach kontakt z prozą Hłaski i słynną adaptacją „Pętli” w reżyserii Wojciecha Jerzego Hasa uderza archaicznością stereotypów oraz teatralną grą filmowego amanta i heroiny (w rolach Kuby i Krystyny – Gustaw Holoubek i Aleksandra Ślaska). W 2023 roku żyjemy w kompletnie innym świecie, który obieramy jak cebulę z kolejnych warstw patriarchalnej władzy.

Czy o miłości może opowiadać tylko standardowy melodramat, a ogień pasji podsycać dopiero trójkąt melodramatyczny, obciążony cierpieniem i trwaniem w ukryciu? Jako kobiety wyrastamy w tradycji kultu relacji romantycznej – to ona stanowić ma cel i spełnienie naszego człowieczeństwa. W wychowaniu chłopców i młodych mężczyzn często pomija się temat kompetencji emocjonalnych, niezbędnych dla budowania dojrzałego związku. Ten wzorzec powoduje, że koniec końców to jedna strona bierze na swoje barki (często nieświadomie) cały ciężar odpowiedzialności za relację i podtrzymywanie rodziny. Jednak figura wybawiciela, ratownika, kochającego bliskiego poświęcającego swoje potrzeby i pragnienia w imieniu dobra drugiej osoby, nie zna płci ani normy. Domaga się przeformułowania – tak abyśmy w pełni zobaczyli mechanizmy, którymi „rola ratownika” się rządzi.

W spektaklu podążymy ścieżką myśli, przekonań i porywów figury Dobrej Żony, która niekoniecznie musi być zawsze odgrywana przez kobietę. Hłasko zaczyna swoje opowiadanie mottem: „Przy dobrej kobiecie życie nie boli”. Czy Dobra Żona będzie potrafiła znaleźć dla siebie nową definicję dobra i troski, wybić się na niezależność – nie spektakularnie, ulicznie, politycznie, ale aż – prywatnie i intymnie?

Co gryzie Gilberta Grape'a
na podstawie powieści Petera Hedgesa

przekład: Aldona Moźdzynska
premiera: 21 września 2023
scena mała

reżyseria: Karolina Kowalczyk
adaptacja: Natalia Królak i Karolina Kowalczyk
dramaturgia: Natalia Królak
scenografia i kostiumy: Bartłomiej Dominik Bonawentura Kruk
rzeźby: Julia Tymańska
muzyka: Jakub Buchner
superwizja procesu: Izabela Fornalik
warsztat nt. godności osób z niepełnosprawnościami: Katarzyna Żeglicka
konsultacje ds. grubancypacji: Natalia Skoczył
feedback ze strony Akademii Teatralnej: Wojciech Ziemiński
inspicjentka: Zofia Marciniak

głosy z offu: Barbara Wysocka (prezenterka wiadomości) i Mateusz Łasowski (policjant)

występują: Aleksandra Bożek, Michał Jarmicki, Andrzej Kłak, Daniel Krajewski (gościnnie, Teatr 21),
Natalia Lange

"Co gryzie Gilberta Grape'a" to przypowieść na styku dramatu ciała i dramatu rodziny. Spektakl jest próbą przyjrzenia się życiu, w którym miłość zniknęła pod warstwą uwikłania, bólu i traumy. Sięgając po kultową powieść Petera Hedgesa, twórcy chcą odkryć prawdę opowiedaną przez prostą historię rodzinną, traktowaną z troską i uważnością.

Spektakl powstał w ramach projektu "Zmiana – Teraz!", realizowanego przez Akademię Teatralną im. Aleksandra Zelwerowicza w Warszawie.

MATKI. PIEŚŃ NA CZAS WOJNY

premiera: 29 września 2023
scena duża

koncepcja, reżyseria – Marta Górnicka
libretto – Marta Górnicka & zespół (ukraińsko-białorusko-polski)
muzyka – Wojciech Frycz, Marta Górnicka, tradycyjna muzyka ukraińska, białoruska i polska; cytat ze „Szchedriwki” Nikołaja Leontowicza
choreografia – Evelin Facchini
scenografia – Robert Rumas
kostiumy – Joanna Załęska
asystentka kostiumografki – Maria Wierzbicka
współpraca dramaturgiczna – Olga Byrska, Maria Jasińska
wideo, dokumentacja wideo – Michał Rumas, Justyna Orłowska
projekcje wideo – Michał Jankowski
światło – Artur Sienicki
trenerka głosu i przygotowanie wokalne – Joanna Piech-Sławecka
inspicjentka i asystentka reżyserki – Bazhena Shamovich
asystentka choreografki – Maria Bijak
warsztaty ruchowe – Krystyna Lama Szydłowska

występują: Liza Kozlova, Palina Dabravołskaja, Svitlana Onischak, Kateryna Taran, Svitlana Berestovska, Valeriia Obodianska, Sasha Cherkas, Darya Novik, Yuliia Ridna, Natalia Mazur, Aleksandra

Sroka, Katarzyna Jaźnicka, Bohdana Zazhytska, Anastasiia Kulinich, Hanna Mykhailova, Katerina Aleinikova, Elena Zui-Voitekhevskaya, Kamila Michalska, Maria Robaszkiewicz, Polina Shkliar, Ewa Konstanciak

ukraińskie tłumaczenie libretta – Olesya Mamchych
białoruskie tłumaczenie libretta – Maria Pushkina
angielskie tłumaczenie libretta – Aleksandra Paszkowska
konsultacja z zakresu entomuzykologii ukraińskiej – Anna Ohrimchuk
konsultacja dot. ukraińskich zabaw dziecięcych – Venera Ibragimova
tłumaczenie podczas prób – Marharyta Huretskaya
przygotowanie napisów – Zofia Szymanowska

producentki z ramienia Fundacji CHÓR KBIET – Marta Kuźmiak, Iwa Ostrowska
producentka z ramienia Teatru Powszechnego – Magdalena Pyszewska

produkcja - Fundacja CHÓR KBIET

w koprodukcji z – Teatrem Powszechnym w Warszawie; Maxim Gorki Theater (Berlin); Festival d'Avignon; Maillon, Théâtre de Strasbourg – Scène européenne; SPRING Performing Arts Festival (Utrecht); Tangente St. Pölten – Festival Für Gegenwartskultur (Austria)

partnerzy projektu – Teatr Dramatyczny im. Gustawa Holoubka; Nowy Teatr w Warszawie; Euro Scene Festival w Lipsku; Instytut Ukraiński; Fundacja dla Wolności w Warszawie (niezależna, publiczna organizacja non-profit działająca na rzecz migrantów z Ukrainy, Czeczenii, Białorusi, Tadżykistanu i innych krajów, którzy osiedlili się w Warszawie i do których kierowane jest największe wsparcie); „Przystanek Świetlica” (świetlica dla dzieci i młodzieży migranckiej); Solidarny Dom Kultury „Słonecznik” (centrum społeczności ukraińskich artystów w Warszawie).

Projekt współfinansuje m.st. Warszawa.

Wojenne rytuały przemocy wobec kobiet są niezmiennie. Wojna stawia przed Europą pytania ostateczne: o odpowiedzialność w obliczu zagrożenia i o nasze mechanizmy obronne. Ze świadectw matek i dzieci – Ukrainek, Białorusinek i Polek: tych, które uciekły przed wojną; tych, które uciekły przed prześladowaniem i tych wreszcie, które otworzyły przed nimi domy w Polsce – Marta Górnicka, reżyserka, autorka CHÓRU KBIET i założycielka Instytutu Politycznego Głosu w Maxim Gorki Theater w Berlinie, tworzy wraz z zespołem spektakl chóralny.

W jego skład wchodzi 21 ukraińskich, polskich i białoruskich kobiet w wieku od 9 do 71 lat, każda z wyjątkowym doświadczeniem politycznym i inną historią życiową, uciekinierek z Mariupola, Kijowa, Irpienia i Charkowa. Ten CHÓR MATEK NA CZAS WOJNY poszukuje nowego, post-operowego głosu chóralnego, nawiązującego do chórów żeńskich z VII w. p.n.e. Ukraińskie wyliczanki dziecięce, tradycyjne pieśni, zaklęcia i wypowiedzi polityczne miksują się ze sobą.

Król zwierząt

na podstawie „Baśni włoskich” Itala Calvina
premiera 20 października 2023
scena mała

reżyseria – Karolina Porcari
tekst – Krzysztof Szekalski
scenografia i kostiumy – Łukasz Błażejowski
muzyka (kompozycja utworów i gra na żywo) – Hubert Zemler
choreografia – Urszula Parol
inspicjentka – Bazhena Shamovich

obsada – Klara Bielawka, Magdalena Celmer (gościnnie), Mamadou Góo Bâ, Mateusz Łasowski

Historia młodej Stelliny, która opuszcza dom rodzinny i wyrusza w daleką podróż. Pewnego dnia dziewczyna poznaje króla, który zabiera ją do opustoszałego pałacu. Stellina wyczuwa w nim skrywaną tajemnicę. Pałac okazuje się więzieniem. Dziewczyna dowiaduje się, że Król zwierząt jest groźnym i okrutnym władcą: w ukrytej komnacie więzi ludzi i zwierzęta, których potem brutalnie karze.

„Król zwierząt” to spektakl przeznaczony dla młodej widowni od 12. roku życia. Podstawą literacką są „Baśnie włoskie” Itala Calvina. Wybitny pisarz zebrał z różnych włoskich regionów przekazy i legendy ludowe, i opowiedział je na nowo. Wiele z nich łączy perspektywę ludzką i zwierzęcą. Maski zwierzęce to metafory pewnych zachowań, wartości i talentów, które tworzą odrębne światy. Jednak nie zawsze są one tylko piękne i symboliczne.

Spektakl powstał w partnerstwie z Włoskim Instytutem Kultury w Warszawie i pod honorowym patronatem Ambasady Włoch.

Przypadkowa śmierć anarchisty

Dario Fo
premiera: 18 listopada 2023
scena duża

reżyseria – Michał Zadara
adaptacja, tłumaczenie – Michał Zadara
tłumaczenie, dramaturgia – Maksymilian Nowak
scenografia – Robert Rumas
kostiumy – Julia Kornacka
muzyka – Andrzej Smolik
reżyseria światła – Artur Sienicki
asystent reżysera – Maksymilian Nowak
konsultacje merytoryczne – Krzysztof Boczek
inspicjentka – Sylwia Mączarowska

występują: Arkadiusz Brykalski, Grzegorz Falkowski, Artem Manuilov, Karina Seweryn, Oskar Stoczyński, Barbara Wysocka

W grudniu 1969 roku włoski anarchista Giuseppe Pinelli został aresztowany w związku z zamachem bombowym. Przez trzy dni był przesłuchiwany przez policję, a następnie wyrzucono go z okna, |z czwartego piętra komisariatu, po czym stwierdzono, że przyznał się do stawianych mu zarzutów i popełnił samobójstwo.

W kontekście tych wydarzeń swoją sztukę napisał Dario Fo, włoski dramatopisarz, aktor i scenarzysta filmowy, laureat literackiej Nagrody Nobla w 1997 roku. „Przypadkowa śmierć anarchisty” to komedia o policji, opowiada o funkcjonariuszach, którzy podczas śledztwa i przesłuchania aktywistów „zanadto przedobrzyli”, a potem zrobili wszystko, aby zatuszować ślady i uniknąć odpowiedzialności.

Michał Zadara wraz z zespołem na kanwie sztuki Fo buduje komiczną opowieść o zderzeniu jednostki z systemem biurokracji i opresji. „Przypadkowa śmierć anarchisty” nie jest jednak spektaklem dokumentalnym czy interwencją artystyczną w konkretnej sprawie – to obraz rzeczywistości w momencie przejściowym, w stanie pomiędzy schyłkiem groteskowego systemu a niewiadomą przyszłością, wypatrywaną z nadzieją. Śmiech w teatrze wykorzystywany jest tu jako środek prewencji i przymusu niebezpośredniego – jako najsilniejsza broń przeciw powadze przemocy i władzy.

Inne spektakle w repertuarze 2023

Twarzą w Twarz - reż. Maja Kleczewska

Dobrobyt – reż. Árpád Schilling

Capri – wyspa uciekinierów – reż. Krystian Lupa

Strach zżerać duszę – reż. Agnieszka Jakimiak

Jak ocalić świat na małej scenie – reż. Paweł Łysak

Ronja, córka zbójnika – reż. Anna Ilczuk

Bieguni – reż. Michał Zadara

Opowieści niemoralne – reż. Jakub Skrzywanek

Jądro ciemności – reż. Paweł Łysak

1984 – reż. Barbara Wysocka

Odpowiedzialność – reż. Michał Zadara

Nastia – reż. Jura Dživakou

Radio Mariia – reż. Roza Sarkisian

Orlando – reż. Agnieszka Błońska

Imagine – reż. Krystian Lupa

Grzyby – reż. Weronika Szczawińska

Sprawiedliwość – reż. Michał Zadara

Wyjazdy 2023

TYTUŁ	FESTIWAL/MIASTO/PAŃSTWO	SCENA	DATA PREZENTACJI	ILOŚĆ PREZENTACJI
<i>Radio Mariia</i>	Sommerblut Festival w Kolonii (Niemcy)	Orangerie Theatre	13 maja 2023	1 spektakl
<i>Twarzą w twarz</i>	63. Kaliskie Spotkania Teatralne	OSRIR	7 maja 2023	1 spektakl
<i>Twarzą w twarz</i>	Międzynarodowy Festiwal Teatralny Kontakt (Toruń)	Teatr im. Horzycy	6 czerwca 2023	1 spektakl
<i>Capri - wyspa uciekinierów</i>	Campania Teatro Festival w Neapolu (Włochy)	Politeama	1 i 2 lipiec 2023	2 spektakle
<i>Nastia</i>	Festiwal „Kierunek Wschód VII” w Białymstoku	Uniwersyteckie Centrum Kultury	02.10.2023	1 spektakl
<i>Melodramat</i>	5. Kielecki Międzynarodowy Festiwal Teatralny	Kieleckie Centrum Kultury	05.10.2023	1 spektakl
<i>Król zwierząt</i>	Festiwal Mała Boska Komedia w Krakowie	Teatr Łaźnia Nowa (Mała Scena)	19.11.2023	1 spektakl
<i>Melodramat</i>	Festiwal „Boska Komedia” w Krakowie	Narodowy Stary Teatr im. Heleny Modrzejewskiej - Scena Kameralna	11.12.2023	1 spektakl

Nagrody 2023

Nagrody w 3. kategoriach w ramach 63. Kaliskich Spotkań Teatralnych – Festiwalu Sztuki Aktorskiej (22.04 – 13.05.2023):

- Karolina Adamczyk – Pierwsza Nagroda Aktorska za rolę Karin
- Maja Kleczewska – Honorowa Nagroda im. Macieja Prusa dla najlepszego reżysera za dwa spektakle: „Twarzą w twarz” oraz „Łaskawe” z Teatru Śląskiego w Katowicach
- Andrzej Kłak – Wyróżnienie Jury Festiwalu za rolę Tomasza.

Międzynarodowy Festiwal Teatralny KONTAKT – Toruń, w Teatrze im. Wilama Horzycy w Toruniu (31.05 – 07.06.2023):

- Karolina Adamczyk – Nagroda dla najlepszej aktorki.

Nagroda Nowy Yorick na 27. Festiwalu Szekspirowskim w Gdańsku dla Pameli Leończyk i Darii Sobik za przedstawienie work progress „Zimowa Opowieść”.

Nagrody na Międzynarodowym Festiwalu Teatralnym Boska Komedia w Krakowie (grudzień 2023 roku):

- Anna Smolar – najlepsza reżyseria:
- Anna Ilczuk – najlepsza rola damska:
- Andrzej Kłak – najlepsza rola męska:

Forum Przyszłości Kultury 2023

Praktyki nadziei

26 – 28 maja

Wojna w Ukrainie, trzy lata pandemii, rosnące tendencje autorytarne w wielu krajach, niestabilna sytuacja ekonomiczna i kolejne kryzysy. A jednocześnie przykłady niezwykłej solidarności, ruchy protestów, niezgoda na autorytarne zapędy władzy, tożsamościowe przemiany oraz oddolne działania społeczne przynoszące duże zmiany. Tak wygląda krajobraz społeczny i polityczny Europy w 2023 r. Sytuacja ta jest wyzwaniem dla Polski i wszystkich państw regionu, ale też daje nadzieję: zmusza do przemyślenia i przepracowania polityk tożsamości, pamięci, opowiadanych o sobie i przeciwko sobie narracji.

Jak na te zmiany odpowiada kultura? Jaki powinien być nowy projekt kulturalny dla Europy Środkowo-Wschodniej – możliwa nowa mapa wyobraźni?

W trakcie Forum Przyszłości Kultury 2023 chcemy przyjrzeć się społeczeństwom naszego regionu, badać nowe formy solidarnego, wspólnotowego działania obywateli, ich praktyki oporu wobec autorytaryzmów i populizmów, procesy formowania się nowych narracji dotyczących przyszłego kształtu polityki społecznej, kultury i ekonomii. Chcemy też badać, jaką rolę w tych procesach mogą odegrać instytucje kultury.

Wojna w Ukrainie redefiniuje postrzeganie naszej części Europy. Ta Europa odradza się tutaj – w duchu solidarności, feministycznej troski oraz wiary we wspólnotę i demokrację. Ta Europa choruje tutaj, jak

w wielu innych państwach, borykających się z populizmem, nowym życiem faszyzmu i niewiarą w Unię. Nie wolno nam czekać na zakończenie kryzysów, musimy potraktować je jako dzwonek alarmowy, zwłaszcza przed zbliżającymi się wyborami. Powinniśmy więc zacząć kreować nową kulturową wizję Europy Środkowo-Wschodniej. Wizję kultury tego regionu autonomiczną od kultury rosyjskiej i egzotyzujących wizji narzucanych przez Europę Zachodnią. Kulturę, która czerpiąc siłę z nadziei może zmieniać rzeczywistość.

Forum Przyszłości Kultury organizowane przez Teatr Powszechny w Warszawie od 2017 r. to przestrzeń rozmów o znaczeniu i perspektywach rozwoju kultury. Forum promuje postawy krytyczne, różnorodność, otwartość, troskę i poszanowanie praw mniejszości. Łączy osoby związane ze sztuką, nauką i aktywizmem i skupia się na wspieraniu oraz prezentowaniu nowych, czasem utopijnych wizji kulturowych.

Zespół FPK w 2023 r. tworzą: Karolina Kaprańska, Zuzanna Karcz, Iwona Kurz, Paweł Łysak, Natalia Sielewicz, Sebastian Słowiński, Igor Stokfiszewski i Paweł Sztarbowski.

Wydarzenia w ramach Forum

- wykład inauguracyjny **Kateryny Babkiny**

„Przyszłość przeszłości. Opowiedzieć Europę Środkową na nowo” – debata

26 maja (piątek), godz. 18.15 – 19.45, Scena Duża Teatru Powszechnego w Warszawie

prowadzenie: prof. Iwona Kurz

uczestniczki i uczestnicy:

- **Kateryna Babkina** – ukraińska pisarka, dziennikarka, poetka i scenarzystka
- **prof. Przemysław Czapliński** – krytyk literacki, profesor literatury współczesnej, pracuje w Instytucie Filologii Polskiej UAM
- **prof. Simona Škrabec** – słoweńska literaturoznawczyni, eseistka i tłumaczka
- **prof. Jan Sowa** – socjolog, kulturoznawca, teoretyk i badacz społeczny, wykładowca na Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie.

„Ukraina mówi: Na gruzach imperium” – debata

27 maja (sobota), godz. 12.00 – 13.30, Scena Duża Teatru Powszechnego w Warszawie. Debata w j. ukraińskim tłumaczona symultanicznie na j. polski.

Wydarzenie współorganizowane z Fundacją Batorego.

prowadzenie: Edwin Bendyk

uczestniczki i uczestnicy:

- **Yuriy Biley** – artysta wizualny i kurator. Współzałożyciel i członek Open Group, laureat nagrody specjalnej i głównej PinchukArtPrize (2013, 2015, Kijów)..
- **Nikita Kadan** (obecność online) – ukraiński artysta wizualny. W swojej twórczości posługuje się różnymi mediami, m.in. instalacją, rzeźbą, malarstwem, kolażem.
- **Switłana Oleszko** – scenarzystka, reżyserka, autorka filmów dokumentalnych,

założycielka charkowskiego Teatru Arabesky.

– **Wlada Ralko** – jedna z najbardziej znanych ekspresjonistek niepodległej Ukrainy. W swojej twórczości artystka często porusza kwestie tożsamości, aktualnych kontekstów społecznych i politycznych.

„Gdzie tworzy się kultura? Sektor NGO w Europie Środkowej i Wschodniej” – dyskusja

27 maja (sobota), godz. 12:30 – 14:00, Scena Mała Teatru Powszechnego w Warszawie. Debata w j. angielskim tłumaczona symultanicznie na j. polski.

prowadzenie: Igor Stokfiszewski

uczestniczki i uczestnicy:

- **Izabela Jasińska** – Zastępczyni Dyrektora Biura Kultury Urzędu m.st. Warszawy
- **Lesia Kulchynska** – kuratorka Visual Culture Research Center w Kijowie
- **Katarina Pavić** – działaczka kulturalna, badaczka społecznego sektora kultury w dawnej Jugosławii związana z Goldsmiths University w Londynie
- **Tereza Stejskalová** – kuratorka związana z międzynarodową organizacją tranzit, współtwórczyni praskiego niezależnego Biennale Matter of Art.

„Sztuka na służbie i oddolny aktywizm w Ukrainie” – debata

27 maja (sobota), godz. 14:00 – 15:30, Scena Duża Teatru Powszechnego w Warszawie. Debata w j. ukraińskim tłumaczona symultanicznie na j. polski.

Wydarzenie współorganizowane z Solidarnym Domem Kultury „Słonecznik”.

prowadzenie: Taras Gembik

uczestniczki i uczestnicy:

- **Alona Karavai** – współzałożycielka wielu organizacji artystycznych, m.in. Insha Osvita
- **Sashko Protyah** – ukraiński filmowiec i aktywista działający oddolnie, członek Freefilmers (kolektywu z Mariupola)
- kolektyw **Livij Bereh**.

„Nowa żelazna kurtyna?” – debata

27 maja (sobota), godz. 14:30 – 16.00, Scena Mała Teatru Powszechnego w Warszawie. Debata w j. angielskim tłumaczona symultanicznie na j. polski (słuchawki).

prowadzenie: dr Paweł Sztarbowski

uczestniczki i uczestnicy:

- **Maria Hlavajova** – badaczka, edukatorka, kuratorka, założycielka oraz dyrektorka holenderskiej platformy BAK poświęconej sztuce
- **dr hab. Dorota Sajewska** – badaczka, teatrolożka, pisarka, dramaturżka
- **prof. Madina Tlostanova** – feministyczna myślicielka i pisarka

Pitching projektów kulturalnych – wydarzenie towarzyszące Migrart.waw.pl i sektor

27 maja (sobota), godz. 15:00 – 18.00, sala warsztatowa w Teatrze Powszechnym w Warszawie

prowadzenie: Katsia Ramanchyk, Lena Kantsevich

Organizowany przez Migrart.waw.pl, Strefę WolnoSłową i media-inicjatywę „sektor”, pitching udostępni głos międzynarodowym artystom i menadżerom sztuki, którzy mieszkają w Polsce i są chętni do zaprezentowania swoich projektów lokalnej społeczności, instytucjom kulturalnym i szerokiej publiczności.

„Siostry outsiderki. Międzynarodowa solidarność i feminizm” – dyskusja

27 maja (sobota), godz. 16:30 – 18.00, Scena Mała Teatru Powszechnego w Warszawie. Dyskusja w j. angielskim tłumaczona symultanicznie na j. polski (słuchawki).

prowadzenie: prof. Ewa Majewska i Natalia Sielewicz

uczestniczki i uczestnicy:

- **Negar Nejad** – przedstawicielka Irańskiego Stowarzyszenia Wspierania Rewolucji Narodowej
- **Kacia Rumiantseva** – aktywistka i kuratorka, przedstawicielka RAZAM Belarus
- **Lela Tsiskarishvili** – dyrektorka wykonawcza The Georgian Centre For Psychosocial And Medical Rehabilitation Of Torture Victims
- **Val Voshchevska** – działaczka i aktywistka, współtwórczyni podcastu Ukrainian Spaces.

„Twierdza Europa. O rządzeniu strachem” – debata

27 maja (sobota), godz. 17:00 – 18.30, Scena Duża Teatru Powszechnego w Warszawie

prowadzenie: Sebastian Słowiński i Katarzyna Czarnota

uczestniczki i uczestnicy:

- **Marta Górczyńska** – prawniczka z Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka i Grupy Granica
- **prof. Inga Iwasiów** – literaturoznawczyni, krytyczka literacka, wykładowczyni, poetka i prozaiczka
- **dr Marta Jaroszewicz** – kierowniczka projektów w Ośrodku Badań nad Migracjami UW
- **prof. Piotr Laskowski** – historyk idei, wykładowca w ISNS UW, pedagog
- **dr Hanna Machińska** – prawniczka, wykładowczyni, w latach 1991–2017 dyrektorka Biura Rady Europy w Warszawie, w latach 2017–2022 zastępczyni Rzecznika Praw Obywatelskich

„Międzymiastowa: Warszawa – Praha. Warunki dla kultury” – okrągły stół

27 maja (sobota), godz. 18:15 – 19:30, Scena Mała Teatru Powszechnego w Warszawie

prowadzenie: Paweł Łysak – dyrektor Teatru Powszechnego w Warszawie

uczestniczki i uczestnicy:

- **Katarzyna Dendys-Kosecka** – dyrektorka Teatru im. Adama Mickiewicza w Cieszynie
- **Artur Jóźwik** – dyrektor Biura Kultury m.st. Warszawy
- **Michal Lang** – dyrektor Divadlo pod Palmovkou
- **Jiri Sulzenko** – dyrektor Departamentu Kultury i Turystyki w Pradze

„Ach, ta dzisiejsza (czytająca) młodzież...” – literacka gra terenowa, rozmowy o książkach, targi czytelnice

28 maja (niedziela), godz. 12:00 – 15:00, Teatr Powszechny w Warszawie (różne przestrzenie)

prowadzenie: Zuzanna Karcz, Justyna Suchecka

uczestniczki i uczestnicy:

- **Maciej Marcisz** – pisarz, autor m.in. „Taśm rodzinnych”, pracownik Grupy Wydawniczej Foksal
- **Eli (@not.my.high)** – osoba czytelnicza, prowadzi profil na Instagramie oraz podcast „Babcia Eli”
- **Antoni Matusiak (Antek Czyta)** – TikToker, członek TikTok Book Club.

„Instytucje kultury – nowe wyzwania” – dyskusja

28 maja (niedziela), godz. 12.30 – 14.00, Scena Duża Teatru Powszechnego w Warszawie. Dyskusja w j. angielskim tłumaczona symultanicznie na j. polski (słuchawki).

prowadzenie: dr Paweł Sztarbowski

uczestniczki i uczestnicy:

- **Anastasia Haishenets** – krytyczka teatru i dramatu, kuratorka, dramaturżka, kierowniczka projektów teatralnych w Ukrainie.
- **Goran Injac** – dramaturg, kurator festiwali, współtwórca East European Performing Arts Platform, dyrektor artystyczny w teatrze Mladinsko w Lublanie
- **Pedro Penim** – portugalski aktor, reżyser oraz dyrektor artystyczny Teatro Nacional D. Maria II w Lizbonie
- **Kristina Savickiene** – menedżerka i producentka teatralna, wykładowczyni i kuratorka festiwali, kierowniczka Działu Artystycznego Litewskiego Narodowego Teatru Dramatycznego
- **Joanna Mytkowska** – krytyczka i historyczka sztuki, kuratorka wystaw, dyrektorka Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie.

„Cyberwojna: przemoc i czas” – debata

28 maja (niedziela), godz. 13:00 – 14:30, Scena Mała Teatru Powszechnego w Warszawie

prowadzenie: Natalia Siewicz

uczestniczki i uczestnicy:

- **Oleksii Kuchanskii** – ukraiński niezależny programista filmowy i pisarz
- **Oleksii Radynski** – pisarz, filmowiec, współzałożyciel ukraińskiego wydania „Krytyki Politycznej”
- **Mykola Ridnyi** – ukraiński artysta, twórca instalacji, obiektów i prac wideo, członek kolektywu artystycznego SOSka
- **Alexandra Tryanova** – niezależna kuratorka sztuki, była kuratorka Muzeum Sztuki współczesnej w Odessie i Pinchuk Art Centre w Kijowie.

„Patoposłuszeństwo. Szkoła, osoby uczniowskie i przemoc” – panel dyskusyjny

28 maja (niedziela), godz. godz. 14:45 – 16:15, Scena Duża Teatru Powszechnego w Warszawie

prowadzenie: Zuzanna Karcz

uczestniczki i uczestnicy:

- **Alina Czyżewska** – aktorka teatralna, działaczka polityczno-społeczna
- **Aneta Korycińska** – polonistka, nauczycielka, redaktorka, oligofrenopedagożka, podcasterka, działka

jako Baba od polskiego

- **Kacper Nowicki** – aktywista zajmujący się edukacją i projektami młodzieżowym
- **Grzegorz Świąch** – współtwórca Domu Spokojnej Młodości, współzałożyciel fundacji OFF School, mentor młodzieży
- **Magdalena Rigamonti** – dziennikarka prasowa, radiowa i autorka książek.

Wiec autorek i autorów. Konsultacje społeczne „Dialogu”

28 maja (niedziela), godz. 15.00 – 16.30, Scena Mała Teatru Powszechnego w Warszawie

„Kultura kontratakuje” – okrągły stół

28 maja (niedziela), godz. 16:45 – 19:45 [przerwa od 18:00 do 18:15], Scena Duża Teatru Powszechnego w Warszawie

prowadzenie: prof. Iwona Kurz i Igor Stokfiszewski

uczestniczki i uczestnicy:

- **Beata Chmiel** – działaczka kulturalna, Obywatele Kultury, Kongres Kobiet
- **Agata Diduszko-Zyglewska** – Nowa Lewica, wiceprzewodnicząca Komisji Kultury i Promocji Miasta Rady Warszawy
- **Alina Gałązka** – Komuna Warszawa, Przewodnicząca Branżowej Komisji Dialogu Społecznego ds. Kultury przy Urzędzie m.st. Warszawy
- **dr hab. Maciej Gdula** – poseł, członek Rady i Zarządu Krajowego Nowej Lewicy
- **Katarzyna Górna** – Obywatelskie Forum Sztuki Współczesnej
- **Katarzyna Kulińska** – Ogólnopolski Związek Zawodowy Inicjatywa Pracownicza
- **Krzysztof Mieszkowski** – poseł, były dyrektor Teatru Polskiego we Wrocławiu, członek sejmowej Komisji Kultury i Środków Przekazu z ramienia Koalicji Obywatelskiej
- **Joanna Mucha** – posłanka, Wiceprzewodnicząca partii Polska 2050 Szymona Hołowni
- **Jarosław Suchan** – historyk i krytyk sztuki, członek International Committee for Museums and Collections of Modern Art. Były dyrektor Muzeum Sztuki w Łodzi.

„Kultura terapii” – dyskusja

28 maja (niedziela), godz. 17:00 – 18.30, Scena Mała Teatru Powszechnego w Warszawie

prowadzenie: Renata Lis i Sebastian Słowiński

uczestniczki i uczestnicy:

- **prof. Magdalena Środa** – filozofka, etyczka, publicystka, autorka wielu książek i artykułów
- **Katarzyna Minkowska** – reżyserka teatralna, stworzyła m.in. spektakl „Mój rok relaksu i odpoczynku” w Teatrze Dramatycznym w Warszawie, poświęcony zdrowiu psychicznemu i kondycji relacji w dobie bezwzględnej neoliberalizmu
- **Maciej Musiał** – psychoanalityk, superwizor, prezes Polskiego Towarzystwa Psychoanalitycznego. Współzałożyciel i były prezes Polskiego Towarzystwa Psychoterapii Psychoanalitycznej. Autor wielu publikacji klinicznych i teoretycznych dotyczących psychoanalizy i psychoterapii.

Projekty 2023

Face to Faith (projekt unijny)

Projekt teatralny FACE TO FAITH podejmuje temat istotnej roli wiary we współczesnym społeczeństwie. Siedem instytucji kultury - oprócz Teatru Powszechnego w Warszawie także sześć teatrów i festiwali z Europy i Izraela: ANTI Contemporary Art Festival (Finlandia), Divadlo pod Palmovkou (Czechy), Gesher Theater (Izrael), Jam Factory Art Center (Ukraina), Sommerblut Kulturfestival e.V. (Niemcy) – koordynator projektu oraz Teatro dei Venti (Włochy) - realizując projekty teatralne i konferencje, chce zadawać pytania o wiarę jako element tworzenia tożsamości i kontekstów politycznych, jak również jako element spajający lub dzielący społeczeństwo. W tym celu zaprosimy artystów, ekspertów i badaczy do otwierania nowych perspektyw, opowiadania nieznanych historii i odkrywania nierozwiązywalnych konfliktów.

W ramach FACE TO FAITH. Każda z instytucji kultury biorących udział w projekcie wyprodukuje jeden spektakl, który powstawał będzie w dialogu z lokalną publicznością i odnosił się do kulturowego kontekstu danego kraju. Po premierach w Kolonii, Kuopio, Lwowie, Modenie, Pradze, Tel Awiwie i Warszawie spektakle ruszą w trasę do kolejnych miast. Pokazom towarzyszą konferencje i wydarzenia dodatkowe problematyzujące temat wiary i jej znaczenia dla społeczeństwa. W ramach polskiej części projektu w 2022 r. zrealizowany został spektakl „Radio Maria” w reżyserii Rozy Sarkisian.

W maju 2023 spektakl został pokazany w Kolonii.

W marcu 2023 r. w Warszawie odbyła się międzynarodowe spotkanie partnerów oraz pokazy gościnnych spektakli.

3 marca

Pokaz spektaklu „FIXIT” (ANTI – Contemporary Art Festival, Kuopio, Finlandia) oraz warsztaty z Kaino Wennerstrandem.

Prezentacja historii i linii programowej Teatru Powszechnego – Karolina Kaprańska i Paweł Sztarbowski.

4 marca

Konferencja „Akty wiary”

- „Wojna w Ukrainie – dezinformacja, propaganda i teorie spiskowe”
Referaty wygłosili prof. Svitlana Chunikhina, Mykhailo Naydenov, Liubov Naydenova.

- „W co chcą wierzyć Polacy?”

Dyskusja panelowa z udziałem prof. Michała Bilewicza, prof. Franciszka Czecha i prof. Małgorzaty Jacyno. Prowadzenie: dr Paweł Sztarbowski.

- „To jest wojna”. Spotkanie z Klementyną Suchanow. Prowadzenie: Witold Mrozek

Pokaz spektaklu „Romeo i Julia 2022”, reż. Alin Negotoiu (teatr Divadlo pod Palmovkou z Pragi). Pod koniec roku partnerzy projektu zaczęli prace nad kontynuacją tego przedsięwzięcia w kolejnych latach.

Projekt współfinansowany ze środków programu „Kreatywna Europa” Unii Europejskiej.

PROSPERO – Extended Theatre (Kreatywna Europa)

Dziesięciu partnerów zaangażowanych w wieloletni projekt współpracy kulturalnej **PROSPERO – Extended Theatre** podjęło długofalową, kulturalną inicjatywę. Ambitny projekt teatralny jest jednocześnie gestem politycznym przyczyniającym się do artystyczno-kulturalnego rozwoju Europy.

W kontekście powtarzających się kryzysów, które zmuszają Europę do przekonywania swoich obywateli o sensie integracji, partnerzy zamierzają pokazać, że sztuka i kultura są potężną siłą zdolną do stymulowania kreatywności, inspirującej wymiany doświadczeń oraz zachowania spójności. Uznaliśmy, że w szczególności właśnie teatr pozostaje ważnym forum dialogu, zdolnym do organizowania rzeczywistych, bezpośrednich spotkań międzyludzkich oraz pobudzania krytycznego myślenia. Swoją pracą chcemy uczestniczyć w artystycznym i kulturalnym rozwoju Europy.

W ramach projektu zrealizowany został spektakl „Imagine” w reżyserii Krystiana Lupy. W październiku 2022 r. spektakl odbył międzynarodowe tournée, w czasie którego pokazywany był na scenach we Włoszech, Hiszpanii i Belgii. Projektowi towarzyszą też spotkania i warsztaty rozwijające kompetencje pracowników partnerskich teatrów. We wrześniu 2023 roku druga część przedstawienia oraz film dokumentalny o jego powstaniu zostały umieszczone na międzynarodowej platformie internetowej i są dostępne dla widzów krajów partnerskich projektu.

Teatry zaangażowane w projekt: Théâtre de Liège (lider projektu – Belgia), Emilia Romagna Teatro Fondazione (Modena – Włochy), São Luiz Teatro Municipal (Lisbona – Portugalia), Göteborgs Stadsteater (Göteborg – Szwecja), Hrvatsko Narodno kazalište u Zagrebu (Zagrzeb – Chorwacja), Teatros del Canal (Madryt – Hiszpania), Schaubühne Berlin (Niemcy), Teatr Powszechny (Warszawa – Polska), Odéon-Théâtre de l'Europe (Paryż – Francja), ARTE.

W styczniu 2023 roku gościliśmy przedstawicieli wszystkich partnerskich teatrów, dla których zorganizowano warsztaty rozwoju widowni. Ich tematem była Komunikacja w zarządzaniu kryzysowym i kryzys uchodźców i wojenny: publiczne teatry w Polsce i na Ukrainie. Pierwsza część warsztatów, 20 stycznia, składała się z trzech części:

- Wstępna prezentacja na temat historii Teatru Powszechnego i politycznego charakteru jego działań - przedstawiona przez Pawła Łysaka, dyrektora artystycznego teatru
- Opis epizodu kryzysowego, przez który przeszedł Teatr Powszechny po premierze spektaklu "Klątwa" - przedstawiony przez obecnych przedstawicieli teatru.
- Warsztaty dotyczące innowacyjnego rozwiązywania problemów - prowadzone przez Wandę Gaidamovic.

Druga część warsztatów była poświęcona kryzysowi politycznemu i humanitarnemu na granicy polsko-białoruskiej oraz wsparciu, jakie twórcy kultury dostarczają/mogą dostarczać w tej sytuacji. Prezentację wygłosiła Alicja Borkowska, członkini koalicji Grupa Granica. Wieczorem 20 stycznia uczestnicy warsztatów udali się na spektakl "Imagine" w reżyserii Krystiana Lupy.

Jesienią 2023 r. pierwsza część przedstawienia „Imagine” w reż Krystiana Lupy została udostępniona na platformie VOD projektu PROSPERO.

Kultura bez barier

Projekt „Teatr POWSZECHNY” otrzymał grant w projekcie „Kultura bez barier”, który realizowany był w sezonie 2022/2023. Jego celem jest zwiększenie dostępności oferty kulturalnej i edukacyjnej Teatru, w szczególności dla osób z niepełnosprawnościami wzroku i słuchu.

Zadania, które zaczęliśmy realizować to między innymi: prezentacja spektakli z audiodeskrypcją i tłumaczeniem na język migowy, zajęcia edukacyjne z zakresu dostępności kultury dla osób z niepełnosprawnościami oraz montaż pętli indukcyjnych na widowni Sceny Dużej i w kasie biletowej. Przeprowadzimy również warsztaty dla pracowników Teatru, które podniosą kompetencje w zakresie współpracy z osobami z niepełnosprawnościami.

Projekt „Kultura bez barier” realizowany jest przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) w ramach Działania 4.3 Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020.

W ramach projektu „Kultura bez barier”, realizowanego przez PFRON, w 2023 r. zagraliśmy spektakle:

- 11 stycznia 2023 r. – spektakl „Orlando. Biografie” w reż. Agnieszki Błońskiej z tłumaczeniem na PJM
- 30 marca 2023 r. – spektakl „Dobrobyt” z tłumaczeniem na PJM oraz napisami polskimi dla Głuchych lub niedosłyszących czytających w j. polskim
- 14 kwietnia 2023 – spektakl „Radio Marii” w reż. Rozy Sarkisian z audiodeskrypcją
- 25 kwietnia 2023 r. – spektakl „Ronja, córka zbójnika” z audiodeskrypcją i tłumaczeniem na PJM
- 3 czerwca 2023 r. – spektakl „Tęsknica” w reż. Pameli Leończyk z tłumaczeniem na PJM, audiodeskrypcją oraz napisami polskimi dla Głuchych lub niedosłyszących czytających w j. polskim

Dodatkowe wydarzenia dla widzów z niepełnosprawnościami:

- 2 kwietnia 2023 – wycieczka po teatrze tłumaczona na Polski Język Migowy
- 1 kwietnia i 3 czerwca 2023 – warsztaty aktorskie z Natalią Lange tłumaczone na PJM
- 15 kwietnia i 7 maja 2023 – warsztaty aktorskie z Oskarem Stoczyńskim tłumaczone na PJM
- 21, 22 i 25 kwietnia 2023 r. – warsztaty do spektaklu „Ronja, córka zbójnika” wprowadzające w świat osób Głuchych.

Miasto Szczęśliwe. Festiwal Sztuki i Społeczności (projekt miejski)

Współpraca, uczestnictwo, wolność, demokracja, niwelowanie podziałów społecznych i zwiększanie dostępności kultury – tym wartościom poświęcony jest Festiwal „Miasto Szczęśliwe”. To długofalowy, cykliczny projekt działań artystycznych, edukacyjnych i animacyjnych prowadzony przez Teatr Powszechny w Warszawie już od 2016 roku. Jego założenia wpisują się w Program Rewitalizacji warszawskiej Pragi.

Inicjatywa wynika z chęci pogłębienia współpracy publicznych instytucji kultury, organizacji pozarządowych oraz rozmaitych grup artystycznych i mieszkańców Pragi. Festiwal poświęcony jest przede wszystkim budowaniu relacji – pomiędzy organizacjami i społecznościami lokalnymi. Rewitalizację rozumiemy jako potrzebę nowej wizji świata, opartego na współpracy i wzajemnym szacunku, a także jako kreowanie nowych typów więzi społecznych. Ich podstawą są małe wspólnoty oraz sąsiedztwo i partnerstwo.

Zadanie realizowane dzięki wsparciu finansowemu miasta stołecznego Warszawy w ramach Zintegrowanego Programu Rewitalizacji m.st. Warszawy do 2022 roku

Wydarzenia w 2023 r.

1. "Solidarny Stół", „Książkowóz” i "Dwoje nudzi z szafą”– działania Fundacji Zmiana.

- marzec-październik 2023 r. – zbiórka, rozdawanie oraz rozmowy o książkach. Działania obejmą dzielnice: Praga Północ, Pragę Południe i Kamionek.
- maj-wrzesień 2023 r. – mobilna biblioteka (samochód), miejsca spotkań, wymiany książek w miejscach takich jak np. Plac Hallera, Urząd Dzielnicy Praga Południe.
- maj-wrzesień 2023 r. – nagrywanie podcastów.

Solidarny Stół - W tym roku mija 10 lat zbierania książek i rozdawania książek przez naszą organizację. zbiórka, rozdawanie oraz rozmowy o książkach. Traktujemy je jako systemowe rozwiązanie umożliwiające nawiązanie kontaktów, a także rozwój bibliotek prywatnych i więziennych. Działania obejmą dzielnice: Praga Północ, Pragę Południe i Kamionek.

Książkowóz - Mobilna biblioteka to nowe działanie, które umożliwi regularne dotarcie do miejsc nieoczywistych, nie kojarzących się z książkami – wymianą, zbiórką i rozdawaniem.

Dwoje nudzi z szafą - Nagrywanie podcastów „Dwoje nudzi z szafą” tworzone z mieszkańcami obszarów objętych programem rewitalizacji. Są to rozmowy tematyczne, których inicjatorami są sami uczestnicy, ale dotyczą szeroko pojętej kultury – od poezji, do kultury posiadania poprzez kulturę osobistą.

2. „Warszawa Wschodnia” – cykl działań edukacyjnych, warsztatowych, spotkania, spektakl

Pokaz performatywny „Zła krew”

reżyseria – Jura Dzivakou
tekst i dramaturgia – Jura Dzivakou
współpraca dramaturgiczna – Marta Sokołowska
scenografia i kostiumy – Tatsiana Dzivakova
muzyka – Olga Podgaiskaya
wideo – Kanaplev i Leidyk
montaż dźwięku (miksowanie i remastering) – Vitali Appow
inspicjentka i asystentka reżysera – Bazhena Shamovich

obsada – Aleksandra Bożek, Ekaterina Ermolovich (gościnnie), Grzegorz Falkowski, Volha Kalakołtsava (gościnnie), Mikalaj Stońka (gościnnie)

„Zła krew” to pokaz performatywny poruszający temat ostatecznego pożegnania z przeszłością i wkroczenia w nieznaną przyszłość. To próba zmierzenia się z mitami i archetypami, które przekłamują rzeczywistość. To historia o zakochaniu się w życiu człowieka, który nie wie jak żyć. Główny bohater Aleksander chce wyzwolić się z patriarchy dominującego w jego rodzinie i kraju. Chce nauczyć się mówić w nowym języku i zrozumieć innych.

Spektakl „Opowieść o dzielnym zającu”

reżyseria i adaptacja – Jura Dzivakou
scenografia, kostiumy, lalki i wideo – Tatsiana Dzivakova
tłumaczenie – Agnieszka Sowińska
muzyka – Olga Podgaiskaya
występuje – Volha Kalakołtsava

Co to znaczy być bohaterką lub bohaterem? Na podstawie ludowej opowieści powstał polsko-białoruski spektakl lalkowy, w który będziemy szukać odpowiedzi na to i inne pytania. Czy bohaterzy występują tylko w komiksach?

Co jest supermocą: możliwość przechodzenia przez ściany czy umiejętność negocjacji i współpracy w grupie? Czy konflikty można rozwiązywać tylko siłą?

Dodatkowo po pokazach spektaklu odbywały się spotkania z aktorką i działania animacyjne dla dzieci i dorosłych.

Interaktywne warsztaty lalkowe pt. „Opowieść o dzielnym zającu”.

Artystki z Białorusi Tatsiana Dzivakova i Volha Kalakołtsava przygotowały innowacyjne warsztaty dla dzieci i dorosłych. W pierwszej części dzieci zapoznały się z bajką, którą opowiedziała publiczności Volha. Była to bajka o zającu, który z pomocą przyjaciół z lasu musiał zmierzyć się z trudną sytuacją, jaką jest pozbawienie go domu przez lisicę. Bajka stanowiła alegorię sytuacji dzisiejszych uchodźców i była pretekstem do rozmowy z dziećmi o społeczeństwie wielokulturowym, którą poprowadziła Tatsiana Dzivakova. Tatsiana przygotowała też rekwizyty i lalki, z których korzystała Volha w trakcie

opowieści. Następnie uczestnicy otrzymali materiały plastyczne, za pomocą których mogli wykonać swoje własne ruchome lalki z papieru. Po skończonej pracy dzieci mogły wypróbować je w krótkich scenkach. W dniach 12-13 maja odbyły się 3 takie warsztaty, w których w sumie uczestniczyły 74 osoby. Spotkania te miały ciekawą i interaktywną formułę, co spowodowało, że uczestnicy pozytywnie oceniali ich odbiór.

Spotkania dla osób z Ukrainy – Artem Manuilov

Aktor naszego Teatru, Artem Manuilov przez kilka miesięcy spotykał się, początkowo z grupą samych kobiet (w trakcie trwania projektu dołączali do niej również mężczyźni), które z powodu wojny uciekły z Ukrainy do Polski. Spotkania te miały charakter integracyjny, towarzyskie, były moderowane przez Artema, który sam mając doświadczenie wojny, chciał stworzyć bezpieczną przestrzeń dla osób, które czują się samotne w nowym kraju. W trakcie spotkań uczestnicy dzielili się swoimi doświadczeniami, opowiadali o swoim życiu, nawiązywali nowe relacje. Grupa spotykała się nieregularnie przez kilka miesięcy. Artem Manuilov prowadził dla uczestników również zajęcia aktorskie i twórcze. Jedne ze spotkań z zakresu kreatywnego pisania poprowadził dla grupy Tomasz Gromadka. Zajęcia te były inspiracją dla uczestników do stworzenia własnych literackich tekstów i wypowiedzi artystycznych. 29 października odbyło się ostatnie spotkanie grupy, na które zaproszone zostały bliskie osoby i rodziny uczestników. Grupa przygotowała występ, w trakcie którego dzielili się swoimi opowieściami, tekstami, historiami. Całość spotkań odbywała się w języku ukraińskim, co było bardzo ważne dla uczestników, że mogą używać swojego języka w swojej społeczności, tym bardziej, że większość z nich nie posługuje się językiem polskim. Spotkanie podsumowujące było bardzo wzruszające zarówno dla oglądających, jak i wykonujących. Uczestnicy podkreślali znaczenie integracji, nowych relacji, które udało im się utworzyć i długotrwałego procesu. Grupa podtrzymuje chęć dalszego spotykania się, już poza projektem i kontynuowania działań, które udało się jej do tej pory wypracować.

Grzegorz Falkowski – warsztaty

23 października warsztaty dla młodzieży poprowadził aktor naszego Teatru, Grzegorz Falkowski. Warsztaty połączone były z prezentacją filmu pt. Tragedia króla Ryszarda III. To spektakl-film w reżyserii Falkowskiego, inspirowany motywami z „Ryszarda III” Williama Shakespeare’a oraz obrazami natury. Został stworzony za pomocą nagrań online, dzięki komunikatorom internetowym, łączył formy etiudy filmowej i teatru internetowego. Był pretekstem do rozmowy o sztuce współczesnej, dzisiejszych interpretacjach tekstów klasycznych i ich znaczeniach. Do udziału w warsztatach zaprosiliśmy młodzież z XCIV Liceum Ogólnokształcącego im. gen. St. Maczka, wraz z dwiema nauczycielkami z tej szkoły. Była to dobra okazja do bliskiego spotkania aktora z młodymi ludźmi i dała im możliwość swobodnej rozmowy z twórcą. Uczestnicy pozytywnie wyrażali się o formie warsztatów, doceniali ich kameralność i inspirującą atmosferę.

Ogród Powszechny (Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej)

- **Spacery po parku Skaryszewskim**

Z powodu ogromnego zainteresowania spacerami w zeszłych latach, zorganizowaliśmy kolejne 5 spacerów przyrodniczych po Parku Skaryszewskim. Były one kierowane do dzieci i dorosłych, a dotyczyły tematyki przyrody, którą spotykamy w sąsiedzkim Parku. Wydarzenia były prowadzone przez doświadczonych edukatorek przyrodnicze: Hanne Michoń i dr Zuzannę Jagiełło. Uczestnicy doceniali wysokimi poziomem merytoryczny spotkań.

- **Pakiet kreatywny dla dzieci i dorosłych**

Zaprojektowaliśmy i wyprodukowaliśmy kreatywny pakiet edukacyjny, która zachęcał do twórczego, rodzinnego działania na styku sztuki i ekologii. Pakiet zawierał zestaw kreatywnych materiałów wraz z instrukcją obsługi, co można z nimi zrobić. Osoby korzystające z niego, mogły wykonać samodzielnie magnes, zakładkę do książki, brelok. Wszystko znajdowało się w bawełnianej torbie, którą można ozdobić specjalnymi pastelami. Zależało nam na wskazaniu, że wiele przedmiotów można wykonać samemu w domu, wykorzystując do tego naturalne materiały lub niepotrzebne już nam przedmioty. Chcieliśmy zachęcić do idei zero waste i kreatywnego upcyklingu. Przygotowaliśmy w sumie 40 takich pakietów (wszystkie były składane ręcznie), sprzedano na chwilę obecną 22 sztuki.

- **"All I want for Christmas is climate justice" – spotkanie z wybranymi ruchami ekologicznymi**

Ruchy i organizacje klimatyczne spotkały się 15 grudnia 2023 r., aby porozmawiać o perspektywach współpracy w przyszłym roku w perspektywie nowej władzy oraz nowych zapisów w porozumieniu z COP28. Przedstawicielki i przedstawiciele grup podzielili się najważniejszymi działaniami w 2023 r., a także refleksjami nt. nieudanych akcji lub kampanii oraz wnioskami z niepowodzeń. Dyskusja odbyła się w formule okrągłego stołu, co oznacza, że dalsze rozmowy będą prowadzone w metaforycznych kuluarach. W efekcie spotkania powstał wspólny plik z ustaleniami ze spotkania oraz listą kontaktową, do którego uczestnicy spotkania mają dostęp. Przedstawiciele grup klimatycznych wyrazili również wolę kontynuowania spotkań i rozmów o wspólnych projektach w przyszłości. W efekcie spotkania na początku w Teatrze Powszechnym odbyły się również warsztaty wprowadzające dla nowych członków warszawskiego Młodzieżowego Strajku Klimatycznego.

W spotkaniu wzięło udział 16 przedstawicieli z sześciu organizacji klimatycznych: Extinction Rebellion, Rodzice dla Klimatu, Młodzieżowy Strajk Klimatyczny, Inicjatywa Dzikie Karpaty, Greenpeace Polska, Inicjatywa w obronie Polesia. Spotkanie prowadziła aktywistka klimatyczna Łucja Kudła, a opiekę kuratorską sprawowała Karolina Kaprańska specjalistka ds. literackich Teatru Powszechnego.

- **dyskusja „Teatr, który włącza” – osoby z niepełnosprawnościami w teatrze**

Dyskusja odbyła się w niedzielę, 17 grudnia około godz. 19.30. Udział w niej wzięli widzowie spektaklu „Co gryzie Gilberta Grape’a” oraz osoby, które dołączyły na samą debatę. Wstęp na wydarzenie był wolny. Rozmowa dotyczyła inkluzywności i różnorodności teatru publicznego. Oprócz kwestii doświadczenia Daniela Krajewskiego jako aktora Teatru 21 – Centrum Sztuki Włączającej, a także pracy reżyserskiej i pedagogicznej Karoliny Kowalczyk oraz doświadczenia Emilii Szuchniewicz jako tłumaczki Polskiego Języka Migowego i koordynatorki dostępności, poruszono tematy: dostępności architektonicznej i komunikacyjnej instytucji kultury, problemów dot. edukacji w szkołach artystycznych oraz edukacji w polskiej szkole (błędna izolacja osób z niepełnosprawnościami), a także barier psychologicznych oraz polityki różnorodności teatrów. W rozmowę włączyli się widzowie, którzy na bieżąco zadawali pytania i dzielili się swoimi refleksjami, a także kilku aktorów z obsady spektaklu (Aleksandra Bożek i Michał Jarmicki). Dokonano zapisu audio z wydarzenia. Zredagowany i zautoryzowany tekst wypowiedzi Teatr planuje opublikować w styczniu 2024 roku na swojej stronie

internetowej albo na wybranym portalu kulturalnym (trwają spisywanie wypowiedzi oraz ustalenia dot. publikacji).

Liczba osób uczestniczących w dyskusji: 47.

Czas trwania: 1 h 20 minut.

1. RÓŻNICE

Projekt przebiegł bez znaczących zmian odnośnie wydarzeń. Harmonogram projektu został wydłużony o jeden miesiąc, ponieważ kilka wydarzeń byliśmy zmuszeni przesunąć na grudzień 2023 r. Nadplanowo została dodana do działań projektu jedna dyskusja „Teatr, który się włącza”, ponieważ zostały zaoszczędzone środki finansowe z projektu przy zaplanowanych wydarzeniach oraz Teatr Powszechny osiągnął większy przychód niż pierwotnie zakładał we wniosku. Zmiany były zgłaszane na bieżąco koordynatorce z Fundacji Współpracy Polsko – Niemieckiej.

Działania realizowane przy współpracy z Fundacją Strefa WolnoSłowa.

• Inicjatywa artystycznokulturalna: Filozofia w Ogrodzie pt. „Świat się zmienia” (listopad-grudzień 2023, 4 spotkania)

W ramach cyklu rozmów prowadzonych przez Tomasza Stawiszyńskiego i Pawła Boguszewskiego zachęcających do wymiany poglądów zwróciliśmy uwagę na najważniejsze kwestie współczesności oraz skłaniających do wspólnej refleksji i poszukiwania rozwiązań. W dwudziestoosobowej, zamkniętej grupie, przyglądaliśmy się kolejno najważniejszym problemom współczesności, zastanawialiśmy nad ich genezą i naturą, uczyliśmy się rozróżniać pomiędzy fantazjami a rzeczywistością, a także poszukiwaliśmy sposobów pozwalających osłabić ich szkodliwy wpływ. Zajęcia miały formę seminarium/konwersatorium z elementami warsztatowymi. Start Filozofii w Ogrodzie ze względu na problemy z dostępnością prowadzącego przesunął się z lipca na listopad. W lipcu wspólnie z prowadzącymi przygotowaliśmy koncepcję nowego cyklu, którego program ogłoszony został na jesieni, a spotkania odbyły się 8 i 22 listopada w godz. 19:00-20:30; 13 i 20 grudnia w godz. 19.00-20:30. Prowadzący:

- Paweł Boguszewski – doktor biologii, neuronaukowiec, kierownik Pracowni Metod Behawioralnych w Instytucie Biologii Doświadczalnej im. Marcelego Nenckiego Polskiej Akademii Nauk, od wielu lat zajmuje się także popularyzacją nauki.
- Tomasz Stawiszyński – filozof, eseista, autor m.in. bestsellerowych książek „Potyczki z Freudem”, „Co robić przed końcem świata”, „Ucieczka od bezradności” i „Reguły na czas chaosu”; twórca podcastu „Skądinąd”; stały felietonista „Tygodnika Powszechnego”

LAS - instalacja artystyczna (7 i 8 października 2023 o godz. 11.00 i 13.00 oraz 4 i 5 listopada 2023 o godz. 11.00 i 13.00, 8 spotkań)

„LAS” to przestrzeń do dotykania, eksperymentowania, pociągania, przekładania, wyciągania, grania, turlania, przeciskania. Przestrzeń odpowiadająca za naturalną potrzebę poznawania świata przez najmłodszych, do wspólnej zabawy dzieci z rodzicami i dzieci z innymi dziećmi. To przestrzeń do obserwacji i działania. Instalacja składa się z części performatywnej, wprowadzającej w świat lasu oraz z części interaktywnej podczas której dzieci mogą swobodnie bawić się w specjalnie do tego przygotowanej przestrzeni. W sumie w pokazach wzięło udział 240 osób (dzieci wraz z rodzicami / bliskimi dorosłymi).

Las – warsztatowe działania artystyczne z dziećmi (15, 22, 29 listopada i 6 grudnia 2023 r., godz. 10.00 i 11.15, 8 spotkań)

W ramach jesiennego cyklu warsztatów dla maluchów zorganizowaliśmy spotkania, w których udział wzięło 60 osób (dzieci do lat 3 wraz z rodzicami lub bliskimi dorosłymi). Pierwsza część zajęć inspirowana była metodą Gordona, która polega na swobodnym chłonięciu muzyki przez najmłodszych, dzięki śpiewaniu prostych dźwięków i rytmizowaniu piosenek. Muzykowaniu towarzyszy zabawa

kolorowymi chusteczkami, piórkami, pomponami, etc. W drugiej części zajęć dzieci mogły pobawić się wybranymi elementami scenograficznymi z instalacji "Las".

- **Inicjatywa artystycznokulturalna: Skąd uchodzą? (w lipcu, wrześniu, październiku, listopadzie i grudniu 2023, 6 odcinków podcastu)**

„Inny świat” to seria rozmów skoncentrowanych na przybliżeniu sytuacji społeczno-politycznej na świecie wpływającej na najważniejsze kwestie dzisiejszego świata, w tym migracje czy zmiany klimatyczne. Podcast powstał we współpracy Fundacji Strefa WolnoSłowa i Pawła Mościckiego. Rozmawiano w nim o najważniejszych problemach współczesności, dotyczących polityki, społeczeństwa, kultury. Otwarcie, wnikliwie, bez cenzury i bańkowych lojalności. Wierzymy w podejście całościowe. Nie wydaje nam się, że można ciekawie mówić o kulturze nie mając pojęcia o historii czy współczesnej polityce. Że można mówić o migracji czy zmianach klimatu bez zrozumienia korzeni tych zagadnień i kwestii, które nimi powodują. A zdobywanie wiedzy na te tematy jest coraz trudniejsze, gdy media głównego nurtu zajmują się głównie graniem na emocjach lub tanią agitacją. Dlatego trzeba za wszelką cenę budować media alternatywne, bo tylko one mogą uratować krytyczne myślenie i realną wiedzę o tym, co dzieje się naokoło.

Prowadzący: Paweł Mościcki, jest z wykształcenia kulturoznawcą i filozofem. Od lat pracuje w Instytucie Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk w Warszawie. Na co dzień zajmuje się czytaniem i pisanem książek. Jest też redaktorem kwartalnika „Widok. Teorie i praktyki kultury wizualnej” (pismowidok.org) oraz autorem wizualnego atlasu poświęconego migracjom (refugeeatlas.com). Prowadzi autorską stronę: pawelmoscicki.net. W 2022 rok zadebiutował jako prozaik książką *Azy!* (Nisza). Do tej pory ukazały się odcinki (publikowane na Spotify, Youtube i innych popularnych kanałach streamingowych):

#1 Czy sztuczna inteligencja odbierze nam pracę? Rozmowa z Davidem Sypniewskim.

#2 Energia atomowa na ratunek światu! Rozmowa z Urszulą Kuczyńską

#3 Czy globalizacja właśnie się skończyła? Rozmowa z Przemysławem Wielgoszem.

#4 Chińska ekonomia – bać się czy się uczyć? Rozmowa z Radosławem Pyffelem

#5 Dlaczego tak mało mówimy o podziałach klasowych? Rozmowa z Magdą Szcześniak

#6 Jan Paweł II - aktor światowej polityki. Rozmowa z Mirosławem Wlekłym.

- **ODBIORCY podcastu (dane z grudnia 2023 r.)**

ODCINEK #1: Spotify - 218, Spreaker - 63, YT - 137; SUMA: 418

ODCINEK #2: Spotify - 138, Spreaker - 41, YT - 72; SUMA: 251

ODCINEK #3: Spotify - 236, Spreaker - 29, YT - 152; SUMA: 417

ODCINEK #4: Spotify - 153, Spreaker - 32, YT - 78; SUMA: 263

ODCINEK #5: Spotify - 322, Spreaker - 53, YT - 158; SUMA: 533

ODCINEK #6: Spotify - 103, Spreaker - 31, YT - 59; SUMA: 193

Międzypokoleniowy Chór Ruchowy – działania artystyczne z seniorami i seniorkami

Program przeznaczony dla wszystkich, którzy mają ochotę trochę się pogimnastykować, potać i poprawić nastrój w miłym towarzystwie. Wakacyjny cykl zajęć ruchowych w Ogrodzie Powszechnym składał się z prostych ogólnorozwojowych ćwiczeń gimnastycznych z elementami tańca, aerobiku, jogi, ruchu naturalnego i intuicyjnego. To zajęcia przede wszystkim dla osób 60+, ale i dla wszystkich tych, którzy chcą się poruszać w miłym towarzystwie bez względu na wiek, płeć, kolor skóry czy orientację psycho-seksualną. W 2023 roku odbyło się 7 spotkań Międzypokoleniowego Chóru Ruchowego. Zajęcia odbywały się regularnie w środy i piątki w czerwcu i lipcu. Zależało nam, aby zrealizować je na świeżym powietrzu, w Ogrodzie Powszechnym, dlatego zdecydowaliśmy się na organizację warsztatów w okresie letnim, a nie jesiennym. Spotkania były wokół gimnastyki, tańca

i choreografii. Każde spotkanie było poświęcone innemu aspektowi ruchu. W oparciu o elementy choreograficzne pracowaliśmy nad:

- świadomością ciała
- orientacją ciała w przestrzeni
- relacją ciała do obiektów
- tworzeniem elementów choreograficznych
- gimnastyką jako tańcem i tańcem jako gimnastyką
- tworzeniem fraz choreograficznych
- kompozycją taneczną

Zajęcia prowadził choreograf, tancerz i performer Łukasz Wójcicki. Warsztaty odbyły się 14, 21, 28, 30 czerwca i 5 lipca, a uczestniczyło w nich 15 osób.

- **Współpraca z Teatrem Schaubühne**

Podjęliśmy współpracę wokół tematu ekologicznej instytucji kultury z Schaubühne w Berlinie. W grudniu odwiedziła nas Lisa Marie Hobusch, specjalistka ds. zrównoważonego rozwoju, która przyjechała do Warszawy i poprowadziła warsztaty dla pracowników teatru w dniu 6 grudnia 2023 r. Przedstawiła rozwiązania i narzędzia, które mogą być skuteczne w trakcie zmniejszania emisji dwutlenku węgla przez teatry. Spotkanie z reprezentantką Schaubühne było dobrą okazją do wymiany inspiracji i nawiązania współpracy w tym zakresie z niemieckim partnerem.

- **Ulotka edukacyjna**

Przygotowaliśmy także ulotkę edukacyjną, do której grafiki zaprojektowała artystka wizualna Tatsiana Dzivakova, zaś za konsultacje merytoryczne odpowiadała dr Zuzanna Jagiełło. Ulotka skierowana była do dzieci i zawiera zbiór ciekawostek przyrodniczych dotyczących Parku Skaryszewskiego. Ulotka była rozpowszechniona wśród odbiorców wydarzeń i spektakli w Teatrze Powszechnym.

Wszystkie aktywności tematycznie wiązały się z klimatem, przyrodą i sztuką. Były kierowana do różnych odbiorców (zewnętrznych i wewnątrz teatru). Spotkały się z dużym zainteresowaniem i widzimy potrzebę rozwijania podobnych aktywności w przyszłości. Przyczyniły się też do nawiązania współpracy z niemieckim Teatrem Schaubühne, który jest pionierem w zakresie tworzenia ekologicznej instytucji kultury.

Dramaturgie społeczne

Azyl Warszawa

Azyl Warszawa to program interdyscyplinarnych warsztatów wielokulturowych Strefy WolnoSłowej, który od lat jest przestrzenią spotkania poprzez wspólne tworzenie i co roku cieszy się bardzo dużym zainteresowaniem wielokulturowej społeczności Warszawy. Program polega na cyklicznych warsztatach teatralno-ruchowo-dramaturgicznych, w ramach których wielokulturowe grupy uczestników i uczestniczek dzieląc się swoimi doświadczeniami i historiami przygotowują wydarzenie artystyczne dla szerokiej publiczności – w teatrze i w przestrzeni miejskiej. Od 2015 roku Azyl Warszawa odbywa się w przestrzeni Teatru Powszechnego i stał się wspólnym działaniem Strefy i Teatru. Ostateczny kształt spektaklu zależy od uczestników i uczestniczek działania i charakteru grupy. W 2023 osią tematyczną dla warsztatów była ODBUDOWA.

Prowadzący: Alicja Borkowska, Olia Kalakolstava, Katarzyna Stefanowicz, Artur Pałyga, Pavlo Luhovyj

Ilość spotkań warsztatowych: 27 + próby i spektakl finałowy

Sound in Space Orchestra

Przestrzeń tworzona przez Raya Dickaty'ego dla początkujących i profesjonalnych muzyków, zainteresowanych eksperymentami z dźwiękiem i improwizacją muzyczną. Zajęcia Sound in Space Orchestra to warsztaty otwarte dla społeczności, dla grup międzykulturowych i międzypokoleniowych, dla nowych członków i członkiń niezależnie od ich wcześniejszego doświadczenia muzycznego. Spotkania Sound in Space cieszą się bardzo dużym zainteresowaniem wśród społeczności Warszawy, w dużej mierze wśród jej wielokulturowej części. Sound in Space to przestrzeń warsztatów, ale również cyklicznych podcastów muzycznych.

Prowadzący: Ray Dickaty

Inne wydarzenia 2023

Pisanie co wtorek

Autorskie zajęcia wykorzystujące metodę creative writing oraz awangardowe techniki pisania (futurystyczne, surrealistyczne). Warsztaty wykorzystują doświadczenia życiowe i opowieści uczestników do tworzenia różnorodnych tekstów - fragmentarycznych narracji, wspomnień, monologów teatralnych, biografii, tekstów opartych na neologizmach. Bierzemy na warsztat także problemy współczesnego świata - wojny, napięcia społeczne i ekonomiczne, migracje. Teksty są wspólnie czytane i omawiane. Zajęcia nastawione są na każdego kto chce pisać, kto chciałby pisać, kto chciałby spróbować.

prowadzenie: Tomasz Gromadka - dramaturg, koordynator kontaktów ze szkołami i innymi placówkami, organizator.

Uroczystość wręczenia Nagrody im. Zygmunta Hübnera „Człowiek Teatru”

Coroczna nagroda przyznawana osobom podejmujących dzieło Zygmunta Hübnera, które realizował jako Dyrektor, Artysta i Autor, przyznawana przez Fundację Teatru Myśli Obywatelskiej im. Zygmunta Hübnera. Tegorocznymi laureatami zostali Katarzyna Szyngiera i Krzysztof Głuchowski.

Queerowy otwarty mikrofon

w czerwcu, miesiącu dumy, gościliśmy Fundację Wrzenie, która zajmuje się wspieraniem młodzieży LGBTQ+ oraz osób aktywistycznych, zajmujących się klirowym aktywizmem.

Spotkania

W ramach współpracy z Saską Szkołą realną odbyły się spotkania z Wandą Traczyk-Stawską, działaczką społeczną, żołnierką Armii Krajowej, uczestniczką powstania warszawskiego; Pawłem Cywińskim - dyrektorem Muzeum Auschwitz-Birkenau w Oświęcimiu i z dr Hanna Machińską – była dyrektorką Biura Rady Europy w Warszawie, w latach 2017–2022 zastępczynią rzecznika praw obywatelskich.

W marcu w Teatrze Powszechnym odbył się również Urodzinowy performans Katarzyny Kozyry.

Współpraca

W budynku Teatru Powszechnego na stałe rezyduje Fundacja Strefa Wolnościowa, w 2023 r. gościliśmy Instytut Sztuk Performatywnych (InSzPer). Po pandemicznej przerwie działalność wznowiła też teatralna kawiarnia Stół Powszechny, która przygotowała ciekawy program wydarzeń muzycznych i społecznych.

Instytut Sztuk Performatywnych

Instytut Sztuk Performatywnych (InSzPer) prowadzony jest przez Michała Buszewicza, Martę Keil, Grzegorza Reske, Annę Smolar, Weronikę Szczawińską i Piotra Wawra Jr. Instytut jest organizacją kultury umożliwiającą interdyscyplinary i międzynarodowy rozwój sztuki aktywnej społecznie. Celem InSzPer jest stworzenie przestrzeni dla artystycznej pracy, która pozostaje wolna od instytucjonalnej przemocy i rozwija praktyki zero waste w sferze kultury. Troska o ekologię instytucji kultury to unikanie marnotrawienia zasobów w obszarze międzyludzkich relacji, dbanie o ich jakość i budowanie wzajemnego szacunku wobec podejmowanego wysiłku i czasu włożonego w pracę. To także wypracowanie nowego, kolektywnego modelu zarządzania, w którym główną rolę odgrywa wspierający i twórczy feedback. InSzPer jest także odpowiedzią na instytucjonalny kryzys, wynikający ze sprzeczności pomiędzy nowymi kierunkami artystycznej praktyki a zwyczajowym systemem produkcji. Instytut dąży do stwarzania inspirujących i bezpiecznych warunków pracy, w których kluczowa jest możliwość wymiany pomysłów, praktyk i doświadczeń.

Strefa Wolnościowa

Strefa Wolnościowa to inicjatywa osób zajmujących się teatrem, literaturą, tańcem, muzyką i innymi aktywnościami w obszarach kultury i sztuki. Celem fundacji jest organizowanie działań artystycznych, kulturalnych i edukacyjnych nastawionych na dialog międzykulturowy i międzypokoleniowy. Angażując uchodźców i uchodźczynie, migrantki i migrantów zamieszkujących w Polsce, realizuje działania na granicy sztuki i interwencji społecznej, poruszające aktualne problemy w kraju, Europie i na świecie. Wspiera osoby wykluczone bądź zagrożone marginalizacją. Strefa realizuje projekty nastawione na włączanie w aktywne działania twórcze migrantów i uchodźców, na edukację wielokulturową,

odkrywanie i opowiadanie historii uchodźczych czy pogłębianie świadomości społecznej dotyczącej fenomenu migracji, uchodźstwa, praw człowieka i ich łamania.

Działania fundacji zostały opisane przy projektach Miasto szczęśliwe oraz Dramaturgie społeczne.

Stół Powszechny

Teatralna kawiarnia wznowiła działalność po pandemii pod nowym kierownictwem. Prowadzi wyrazisty program działań koncentrując się przede wszystkim na alternatywnej scenie muzycznej, ale też zapraszając do współpracy różne grupy i stowarzyszenia. W 2023 r. w przestrzeni kawiarni odbyło się 11 imprez muzycznych oraz duża impreza sylwestrowa, targi designu, pokazy filmowe, wernisaż, benefit na rzecz Palestyny, oraz kilka akcji społecznych. Dużym wydarzeniem był zorganizowany przez kawiarnię wieczór wyborczy, transmisję ogłoszenia wyników wyborów oglądało wspólnie aż 150 osób.

Działania edukacyjne 2023

Rok 2023 był również obfity w różne działania i warsztaty edukacyjne. W sumie przeprowadziliśmy 77 warsztatów i spotkań o charakterze edukacyjnym, z których skorzystało około 1900 osób. Widzimy niesłabnące zainteresowanie aktywnościami tego typu, które wpływają na wzmacnianie relacji z odbiorcami i budowanie nowej grupy uczestników działań kulturalnych. Główny obszar naszej działalności w tym zakresie skupiał się na prowadzeniu różnych warsztatów tematycznych, spotkań, wycieczek, spacerów, koordynowaniu projektów, i podejmowaniu współpracy z różnymi grupami.

Celem naszych działań, niezmiennie było i jest podtrzymanie kontaktu z odbiorcami poprzez proponowanie twórczych aktywności. Uczestnikami zajęć były zarówno dzieci, młodzież, jak i osoby dorosłe (np. studenci) czy seniorzy. Bardzo ważnym projektem było przedsięwzięcie Kultura bez barier, realizowane z grantu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Dzięki otrzymanym środkom udało nam się zorganizować pokazy spektakli z tłumaczeniem na PJM i audiodeskrypcją, warsztaty do spektakli, warsztaty aktorskie dostosowane do potrzeb osób z różnymi niepełnosprawnościami (wzrok, słuch), wycieczki po teatrze, warsztaty dla pracowników. Celem projektu było zwiększanie dostępności do kultury dla osób g/Głuchych i słabosłyszących oraz niewidomych i słabowidzących. Wzięliśmy również udział w Festiwalu Kultury bez Barrier. Przez cały rok kontynuowaliśmy też program Rodzina w Teatrze, skierowany dla dorosłych i dzieci (kiedy dorośli oglądają spektakl, dzieci uczestniczą w warsztatach).

Przygotowywaliśmy również działania skierowane bezpośrednio do uczniów i nauczycieli, które towarzyszyły poszczególnym premierom i repertuarowym przedstawieniom i tworzyły działania okołospektaklowe. Podejmowaliśmy współpracę z wybranymi placówkami miejskimi (np. z Warszawskim Centrum Innowacji Edukacyjno-Społecznych i Szkoleń) na rzecz stworzenia odpowiedniej oferty działań edukacyjnych, by rozwijać relacje z naszymi odbiorcami. Zapraszaliśmy do współpracy różne grupy i fundacje, m. in. Fundację Strefa Wolnościowa. Regularnie podejmujemy też współpracę z artystami ukraińskimi i białoruskimi, czego efektem były interaktywne warsztaty lalkowe (w ramach projektu Ogród Powszechny), a także spotkania z aktorami i działania animacyjne przy spektaklach dla dzieci. Zależy nam, by do współpracy włączać również nasz zespół aktorski, dlatego część warsztatów była prowadzona przez aktorów i aktorki, a także innych artystów związanych z naszym teatrem. Nasze działania kierowaliśmy też do grup wielokulturowych, szczególnie ukraińsko-białoruskich. W tym roku przygotowaliśmy też po raz trzeci kreatywny pakiet do twórczej zabawy w domu dla dzieci i dorosłych, który łączy temat sztuki i ekologii i stwarza okazję do poznawania i tworzenia sztuki.

Zorganizowaliśmy ponownie spacery po parku Skaryszewskim, w ramach projektu Powszechne Spotkania Klimatyczne, które od kilku lat cieszą się dużą popularnością i są już kojarzone z naszym Teatrem, a jednocześnie stanowią uzupełnienie działań kontekstowych do niektórych spektakli.

Aktualnie w swojej ofercie mamy stałe działania takie jak: warsztaty kontekstowe do spektakli; warsztaty tematyczne (m.in., Słownik współczesnego teatru, Improwizacje teatralne, Warsztat aktora, Debata Powszechna, Krótka historia teatru, Kostiumowa rewolucja), projekt Rodzina w teatrze. Regularnie organizujemy też wycieczki po teatrze, a z naszych zajęć korzystają grupy także spoza województwa mazowieckiego, w tym grupy przedszkolne.

Każde spotkanie dopasowywane jest indywidualnie do potrzeb danych uczestników. Przygotowujemy też projekty edukacyjne na zamówienie konkretnych szkół, np. zajęcia integracyjno-artystyczne, które poprowadziliśmy dla Zespołu Szkół im. P. Wysockiego w Warszawie.

Nasze działania edukacyjne miały charakter wielodyscyplinarny – stawialiśmy sobie za cel połączenie różnych dziedzin sztuki, tematów i form aktywności. Co roku nawiązujemy relacje z nowymi osobami, które nie tylko oglądają

DYREKTOR
TEATRU POWSZECHNEGO
Paweł Łysak

